

2011-12-21
Dnr 44-2011:2156

Gefle Montessoriskola
Rektorn vid Gefle Montessoriskola

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Gefle Montessoriskola
i Gävle kommun

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

1 (10)

Tillsyn av Gefle Montessoriskola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 - våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Gefle Montessoriskola besöktes av Skolinspektionen den 27 september 2011.

Tillsynen visar att både rektorn och biträdande rektorn har en god kännedom om hur den dagliga verksamheten fungerar i skolan. Vid tiden för tillsynen präglades verksamheten av studiero i samtliga klasser. I skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete men skolan saknar rutiner för när personalen ska anmäla kränkningar till rektorn. Efter tillsynen har skolan tagit fram tydliga rutiner för när kränkningar ska anmälas till rektorn och dessa rutiner finns nu inskrivna i skolans plan mot kränkande behandling. Skolans systematiska kvalitetsarbete brister till viss del när det gäller uppföljning och analys av kunskapsresultaten. De skriftliga omdömen som lärarna skriver i de individuella utvecklingsplanerna ges ibland i form av blockomdömen i de samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnena och inte i varje enskilt ämne. Efter tillsynen har mallen för skriftliga omdömen ändrats och eleverna får från och med höstterminen 2011 skriftliga omdömen i alla ämnen som de får undervisning i. Vissa elever får i flera ämnen, såsom engelska, matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen, undervisning av lärare som inte har utbildning i dessa ämnen.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och verksamheten på fritidshemmet. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Gefle Montessoriskola i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

2 (10)

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gefle Montessoriskola att senast den **21 mars 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen)

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar för skolans och fritidshemmets resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte heller resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Personalkompetens

Personal vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att för undervisningen använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen).

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

3 (10)

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska **Ni senast den 21 mars 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Skolan och fritidshemmet saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Det nationella ämnesprovet i matematik för årskurs 3 har sju delprov. I sex av delproven ligger skolans resultat över genomsnittet för riket våren 2010. När det gäller det nationella ämnesprovet i svenska har skolan 100 procent måluppfyllelse i samtliga åtta delprov.

Skolan har en sammanställning över andelen elever som uppnått målen i respektive ämne i årskurs 5, mellan våren 2006 och våren 2009. Av sammanställningen framgår att andelen elever som nått målen i ämnena engelska, matematik och svenska varierat mellan 81 procent och 100 procent. I alla andra ämnen har måluppfyllelsen under motsvarande tid uppgått till 100 procent. Resultaten behöver förbättras i de ämnen där måluppfyllelsen inte uppgår till 100 procent. Andelen elever i Gefle Montessoriskola som våren 2010 nådde kravnivån i engelska i det nationella ämnesprovet i årskurs 5 varierade i de olika delproven mellan 75 procent och 100 procent. I matematik nådde 100 procent av eleverna kravnivån och i svenska varierade andelen elever som nådde kravnivån i de olika delproven mellan 83 procent och 100 procent. Gefle Montessoriskola är en liten skola och varje elev ger därför ett procentuellt stort genomslag i statistiken.

Trots att skolan ger eleverna förutsättningar att nå goda resultat i de flesta ämnen behöver måluppfyllelsen förbättras. Skolinspektionen pekar i detta beslut

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

4 (10)

på ett antal områden som huvudmannen behöver åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse.

Resultat av värdegrundsarbetet

När inspektörerna besöker skolan råder lugn och studiero i samtliga klasser. I intervju med rektorn och biträdande rektorn uppger dessa att lärarna numera arbetar med att integrera värdegrundsfrågor i undervisningen där det faller sig naturligt. Utifrån genomförda kartläggningar har skolan vidtagit ett antal åtgärder för att ytterligare förbättra tryggheten i skolan. Skolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling som upprättas årligen. Planen behöver dock justeras så att den uppfyller kraven på en sådan plan.

Fritidshemmet

Fritidshemmet vid Gefle Montessoriskola arbetar enligt Skolinspektionens bedömning utifrån de övergripande mål som finns för denna verksamhet. Skolans värdegrundsarbete innefattar även verksamheten på fritidshemmet. Skolinspektionen har dock funnit vissa områden som huvudmannen behöver åtgärda för att förbättra måluppfyllelsen för fritidshemmet.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

I intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att skolan gör en kartläggning av vilka behov eleverna har av studiehandledning på modersmålet. Rektorn anmäler sedan detta behov till Gävle kommun och där avgörs om eleven ska få studiehandledning eller inte. Enligt rektorn är det endast elever med grava svårigheter som får studiehandledning på modersmålet och enligt rektorn fanns det under föregående läsår elever som inte fick studiehandledning trots att de hade behov av detta. Skolinspektionen vill tydliggöra att det är rektorns ansvar, inte kommunens, att se till att elever får studiehandledning på

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

5 (10)

modersmålet. I rektorns faktagranskning uppger hon att de elever som behöver studiehandledning får det.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att alla elever inte erbjuds studiehandledning på modersmålet på det sätt som författningarna anger. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte sitt ansvar för skolans och fritidshemmets resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte heller resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid respektive skolenhet som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Av skollagen framgår även att kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Skolan har dokumenterat det systematiska kvalitetsarbetet i "Gefle Montessoriskola F-6. Kvalitetsredovisning 2010/2011". Av detta dokument och i intervjuer med rektorn och biträdande rektorn framgår att det saknas en tydlig analys och uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen. Skolan har vid rektorns faktagranskning skickat in en sammanställning över måluppfyllelsen i årskurs 5 för vårterminen 2011 men även denna sammanställning saknar en analys av resultaten. Vidare saknas en tydlig uppföljning av verksamheten inom fritidshemmet.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid grundskolan och fritidshemmet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

6 (10)

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Personal vid skolan saknar utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Samtliga lärarna vid skolan är anställda före den 1 juli 2011. Enligt 1985 års skollag ska huvudmannen använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Verksamheten i Gefle Montessoriskola är till största delen organiserad enligt ett klasslärarsystem. Detta innebär att vissa lärare undervisar i ämnen som de i huvudsak inte har utbildning i t ex engelska, matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i personalens utbildning i Gefle Montessoriskola. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

Anmärkning:**Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt****Bedömning:**

Skolan och fritidshemmet saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Motivering:

I skollagen anges att det inom ramen för varje verksamhet ska bedrivas ett målriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever i varje skola och fritidshem. Detta arbete utvecklas i skollagen och innebär bland annat att det varje år ska upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

7 (10)

I Gefle Montessoriskola finns en plan mot kränkande behandling. Av planen framgår det emellertid inte tydligt vilka åtgärder som skolan utifrån en kartläggning avser påbörja eller genomföra under det kommande året.

Mot bakgrund av att Gefle Montessoriskola i övrigt bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling bedöms bristen som en mindre allvarlig överträdelse och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

I skollagen anges att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Skolans personal har enligt rektorn god kännedom om hur de ska agera vid kränkningar. Eftersom skolan är liten menar rektorn att hon alltid får kännedom om kränkningar. I intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att skolan saknar tydliga rutiner för att se till att kränkningar alltid kommer till rektors kännedom. I skolans plan mot kränkande behandling ("Gefle Montessoriskolas trygghets- och likabehandlingsplan 2011/2012") finns ingen instruktion att rektorn alltid ska informeras vid kränkningar. Under rubriken "Arbetsgång vid upptäckta kränkningar" står det att rektorn ska meddelas vid grövre kränkningar. I samband med rektors faktagranskning uppger rektorn att skolan efter tillsynen har reviderat planen mot kränkande behandling. I den reviderade planen som Skolinspektionen tagit del av framgår att rektorn ska informeras samma dag eller senast dagen därpå om det skett en kränkning i skolan.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav när det gäller redogörelse för åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året. Mot bakgrund av att Gefle Montessoriskola i övrigt bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling bedöms bristen som en mindre allvarlig överträdelse och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning. När det gäller rutiner att rapportera kränkningar till rektorn har skolan vidtagit åtgärder och Skolinspektionen avstår från ingripande i denna del.

Författning:

6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

8 (10)

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren, i en individuell utvecklingsplan, ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Enligt rektorn utarbetas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för alla elever i Gefle Montessoriskola. Av de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att Gefle Montessoriskola vid tiden för tillsynen ger ett gemensamt omdöme för de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena. För årskurs 1-3 finns i läroplanen ett gemensamt centralt innehåll för de samhällsorienterade respektive naturorienterade ämnena. Från årskurs 4 – 6 finns emellertid centralt innehåll för varje enskilt ämne inom respektive ämnesblock. Detta innebär att rektorn måste se till att skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling, från och med årskurs 4, ges för varje ämne.

Gefle Montessoriskola använder begreppet kultur för de samhällsorienterade ämnena och istället för biologi kallas detta ämne för zoologi. För att det inte ska bli otydligt är det viktigt att skolan i de skriftliga omdömena använder den terminologi som återfinns i läroplanen för grundskolan, Lgr 11.

I samband med rektors faktagranskning framkommer att skolan efter tillsynen har förändrat utformningen av de skriftliga omdömena och från och med höstterminen 2011 kommer, enligt rektorn, alla elever få skriftliga omdömen i de ämnen som eleven får undervisning i. Skolinspektionen har fått ta del av den blankett som skolan kommer att använda och där finns alla ämnen upptagna men vid tiden för faktagranskningen hade skolan ännu inte utarbetat några skriftliga omdömen utifrån den nya blanketten.

Av utredningen framgår att Gefle Montessoriskola påbörjat arbetet med att säkerställa att eleverna får skriftliga omdömen i de ämnen som eleven får undervisning i. Skolinspektionen bedömer därför bristen som en mindre allvarlig överträdelse och huvudmannen för Gefle Montessoriskola tilldelas därför en anmärkning.

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

9 (10)

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Gefle Montessoriskola

Verksamheten vid Gefle Montessoriskola startade läsåret 2000/2001 och omfattar hösten 2011 förskoleklass och årskurs 1-6 samt fritidshem. I oktober 2011 fanns det i skolan 25 elever i förskoleklassen och 110 elever fördelade på årskurserna 1-6. Organisatoriskt är eleverna fördelade på fyra åldersintegrerade grupper med två klassansvariga lärare per grupp. Ledningen består av en rektor och en biträdande rektor. Både rektor och biträdande rektor kombinerar skolledaruppdraget med att tjänstgöra som lärare i skolan. Biträdande rektorn är ordförande i skolans styrelse och rektorn är styrelsemedlem. Gefle Montessoriskolas fritidshemsverksamhet har vid tillsynen cirka 100 elever mellan sex och nio år. Fritidshemmet är öppet mellan klockan 07:00 och 17:00. Personalen på fritidshemmet består av förskollärare, fritidspedagog och barnskötare. Skolverket godkände den 23 nov 1999 (dnr 99:934) ansökan från Gefle Montessoriskola ekonomisk förening i Gävle kommunen som fristående skola för skolpliktiga elever. Skolans utbildning ska motsvara grundskolans årskurs 1-6. Den 15 februari 2000 godkände Skolverket (dnr 99:2655) att Gefle Montessoriskola ekonomisk förening även får bedriva förskoleklass i anslutning till skolan.

Ett utökat tillstånd gavs av Skolverket den 30 nov 2005 (dnr 43-2005:981). Godkännandet avser årskurserna 7-9 och gäller från och med 1 juli 2006 och under förutsättning att skolan startat senast vid början av läsåret 2007/2008. Vid tillsynen framkommer att årskurs 7-9 inte har startat.

Huvudman för skolan är Gefle Montessoriskola ekonomisk förening med organisationsnummer 769604-8243. Samtliga elever utom en kommer från Gävle kommun.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Gävle kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Det framkom att de fristående skolorna bland annat deltar i kommunens elevenkäter och från och med i år även i föräldraenkäten. Kommunen följer även upp de fristående skolornas betyg och resultat från de nationella ämnesproven. Kommunen bjuder regelbundet, oftast två gånger per år, in till möten med de fristående skolorna, och informerar då om aktuella frågor. Mötena omfattar också samtal om kvalitetssystem och ekonomi.

2011-12-21

Dnr 44-2011:2156

10 (10)

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Elisabeth Ritchey deltagit .

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lennart Andersson
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).